

OSMAN BALCIGİL

KARANLIK
ODA

© KARAKARGA YAYINLARI 125

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

KARANLIK ODA
Osman Balcıgil

Genel Yayın Yönetmeni: M. K. Perker
Yayın Koordinatörü: Mesud Ata
Editör: Başak Tan
İllüstrasyonlar: M. K. Perker
Görsel Yönetmen: Sedat Gösterikli
Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

İSBN: 978-605-2241-24-0

1. Baskı: Nisan 2018
11. Baskı: Ağustos 2019
12. Baskı: Eylül 2020
13-14. Baskı: Mart 2021

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumaloğlu, M. K. Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5
Nişantaşı / İstanbul
Tel: (0 212) 252 22 42
Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com
 info@karakarga.com
 [karakargayayinlari](https://www.facebook.com/karakargayayinlari)
 [karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)
 [karakargayayin](https://twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit
Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,
Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul
Tel: 0 212 613 30 06
Matbaa Sertifika No: 48625

*Tarihle yüzleşmek, trajediyle yüz yüze gelmektir.
Çoğu insanın bakışlarını kaçırmayı tercih etmesi bu yüzdendir.
Tarihle ilgilenmeye karar vermek,
çaresizlikten verilmiş bir karar olduğunda bile,
umuda ihtiyaç duyar.*

John Berger / Bento'nun Eskiz Defteri

*İnsanlar tarihlerini kendileri yaparlar.
Ama bunu kendi keyiflerine göre yapamazlar.
Kendileri tarafından seçilen durumlar değil de,
tamamen geçmişten gelen,
geçmişin belirlediği koşullar altında yaparlar bunu.
Tüm ölü kuşakların geleneği,
yaşayanların beynine bir kâbus gibi çöker.*

Karl Marx / 18. Brumaire

*İnsanlık tarihine,
gerçek anlamda bir tek evrensel düşmanın adı yazılacak olsaydı,
kuşkusuz o,
dünyayı her hareketiyle etkileyen,
tehdit eden
ve saldıran,
Yankee emperyalizmi olurdu.*

Fidel Castro

Delikanlým!
İyi bak yıldızlara,
onları belki bir daha göremezsin.
Belki bir daha
yıldızların ışığında
kollarımı ufuklar gibi açıp geremezsin.

Delikanlým!
Senin kafanın içi
yıldızlı karanlıklar
kadar
güzel, korkunç, kudretli ve iyidir.
Yıldızlar ve senin kafan
kâinatın en mükemmel şeyidir.

Delikanlým!
Sen ki, ya bir köşe başında
kan sızarak kaşından
gebereceksin,
ya da bir darağacında can vereceksin.
İyi bak yıldızlara
onları göremezsin belki bir daha...

Nazım Hikmet - 1932

Arada bir kaçtığım Büyükkada'daki evimdeyim. Tarihim burada saklı. Her kavuştuğumda, uzak kaldığım için üzülmeme yol açan kütüphanem bu evimin duvarlarını süslüyor. Gazetecilik ve televizyonculuk günlerimde yazılmış, çekilmiş ya da taslak olarak kalmış bütün çalışmalarım bu evin tavan arasında.

Kararları o verir.

Zannederiz ki kendimiz planlıyoruz. Kesinlikle hayır. O, bağımsız çalışır.

Günü gelince de dizine oturtur.

Mesela, bisikletinizin sönmüş tekerleklerini şişirmek için pompa ararken, üzerinde "Dikkat! Kullanılmamış fotoğraf kartı! Açma!" yazılı kutuyu elinize tutuştururverir.

Ayıkla pirincin taşını.

Bilinçaltımızdan söz ediyorum.

Üzerinde Ilford yazan, üzeri tozlu beyaz kutunun içindeki kullanılmamış kartlar acaba kaç yıllık?

Bab-1 Âli günleri, bir film şeridi gibi akmaya başlıyor zihnimde.
Cağaloğlu Yokuşu'nun dibinde, sıra sıra fotoğrafçılık malzemesi satan dükkânlar...

Bu kutu, işte o dükkânların birinden alınmış olmalı.

Otuz beş yıl kadar önce.

Dile kolay.

Çıplak ve tozlu bir lambanın aydınlattığı Durst marka koca bir agrandizör, öteden “Otuz beş yıl be birader!” der gibi bakıyor.

Burnundan alevler çıkartan kızgın bir dinozor misali...

Esasen yeri tam da burası. Tek eksiği, kırmızı bir lamba ve tezgâha dizilmeyi bekleyen üç küvet.

İleride, tozlu bir rafta, yerlerinden onlarca yıldır kıpırdatılmadığını belli eden, birkaç şişe banyo malzemesi.

Onların arkasında, yan yatırılmış, üstü tozlu bir klasör. İçi siyah-beyaz film kesikleri dolu.

Anlaşıldı.

Otuz beş yıl sonra, bu gece, “karanlık oda” yeniden kurulacak ve yarından tezi yok, bir daha karşılaşmamak üzere yollar ayrılacak.

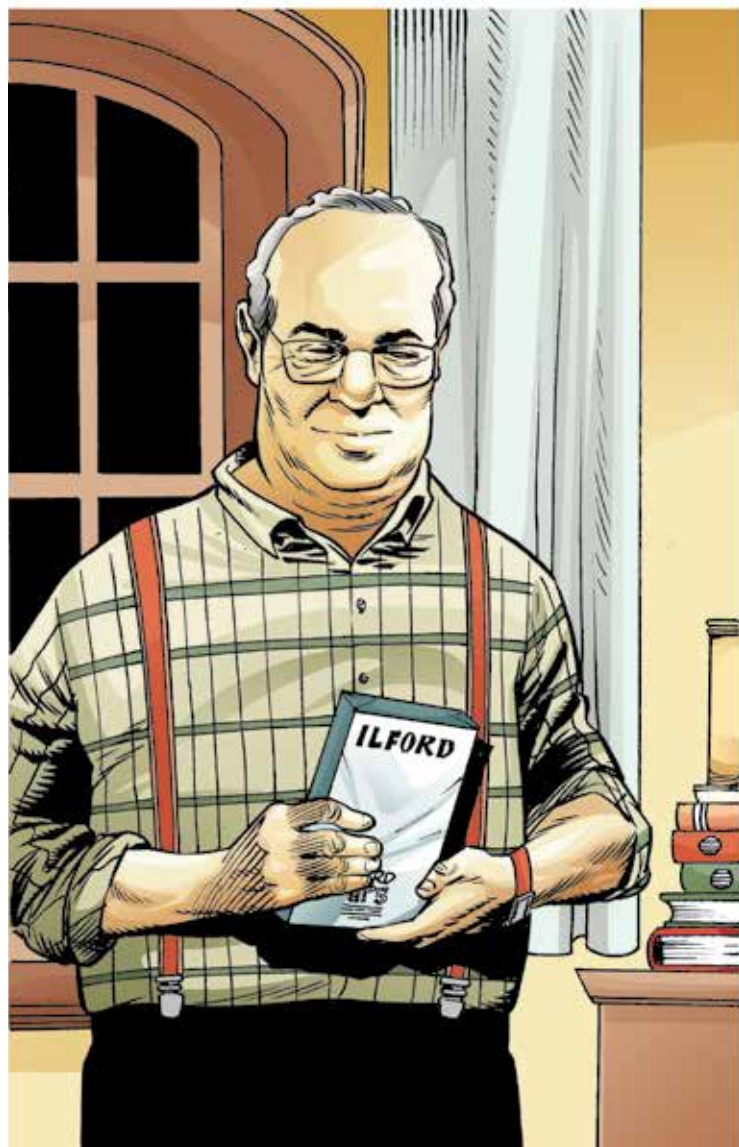
Suluk kırmızı lamba.

Yıkanmış, kurulanmış ve doldurulmuş, yan yana üç küvet. İlkinin kenarında uçları lastikten, ahşap bir maşa.

Agrandizör fişe takılmış, hazır.

Negatif taşıyıcısına bir film karesi yerleştirilmiş durumda.

Az sonra, ışık bu karenin içinden geçip fotoğraf kartının üzerine düşecek ve geçmiş, bir anlamda yeniden hayat bulacak.

70’li yılların ortalarından 2000’lerin başına kadar yaşanan süre içinde çekilen, basılmış ya da basılmamış dünya kadar film karesinden herhangi biri.

Sırtında “Türkiye: 1975-2005” yazan klasörden gelişigüzel seçilmiş bu karenin basım işlemi, kişisel tarihim açısından sembolik bir önem taşıyor.

Poz süresini ölçecek saat çalışmaya başlıyor.

Tıklatılmadan açılıyor karanlık odanın kapısı.

Neyse ki gece ve neyse ki dışarıyı da zifiri karanlık.

Uzun bir siluet, omzumun üzerinden başını uzatıyor ve ilk küvette, gelişim sürecini tamamlamakta olan resme bakıyor.

“Osman Ağabey, bu fotoğraf flu!”

Dönüp “Banyoya şu anda koydum. Henüz gelişmedi bile,” diyorum gayrı ihtiyari.

O kadar uzun boylu ve teklifsiz ki “Deniz, sen misin?” diyorum.

“Benim ağabey!”

“Bak işte gelişiyor Deniz. Flu filan değil.”

“İçinde biz olmadığımız için flu ağabey.”

Sesi kırık.

Üzmeyi isteyeceğim son delikanlı Deniz. Temkinli konuşmam lazım.

“Siz, sizden sonra çekilen bütün fotoğraflarda vardınız Deniz. Hâlâ da varsınız.”

O yirmi beş yaşında. Ben altmış iki. Kırk yıl farka ramak kalmış. Karşılıklı durumlarımız, devrilmek üzere bir ağaç ile yeni dikilmiş bir fidan misali.

En çok da bu nedenle içim titriyor Deniz’le konuşurken. Sözle-
rimi yanlış anlar diye ödüm patlıyor.

Her lafımı itinayla seçmem lazım.

Ne çok öykünmüştüm canım Deniz’e.

Hangimiz öykünmedik?

Onun yaktığı isyan ateşi değil miydi körüklediğimiz?

Kaçımız korkup kaçtı?

Hiçbirimiz!

Ne demek istediğimi iyi anlatmam lazım canımın içine.

Az önce, düşünceme açıklık getirmek için kurduğum “her fo-
toğrafta olduklarına” dair cümleyi tekrarlayınca, Deniz’in yüzü
iyice gölgeleniyor. Sıkıntısı ses tonuna yansıyor.

“Öyle değil ağabey.”

Gözleriyle, küvette duran fotoğrafı işaret ediyor bu arada.

Bakıyorum. Simsiyah. Çok uzun kaldı banyoda.

“Bak Deniz,” diyorum, fotoğraf kartını maşa yardımıyla kü-
vetten çıkartırken, “o kadar çok yazıldın, konuşuldun ki, emin ol
Che’yi bastırdın. Çünkü..”

Cümlemi tamamlamama izin vermiyor yine.

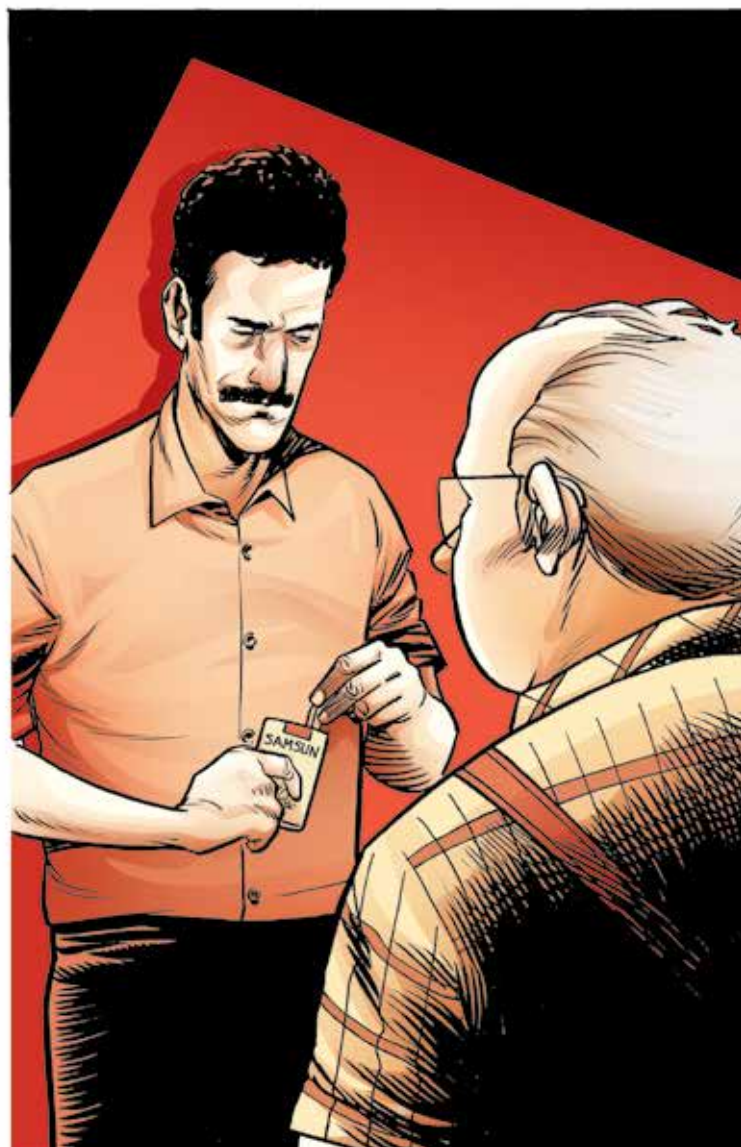
Tamamlayabilsem “Çünkü sen de tıpkı Che gibi razı gelme-
meksin” diyeceğim.

Haksızlığa ve zorbalığa, örgütlü ya da bireysel olarak tam anla-
mıyla karşı çıkmaktır Che ve Deniz.

En azından benim için öyle!

Ve tam da bu nedenle semboldürler.

Bıraksa delikanlım, kendisinin Che’den aşağı kalmadığından

ve o ölçüde de hakkının teslim edildiğinden söz edeceğim.

Ama Deniz, ne kadar yazıldığında, konuşulduğunda, Che'yi bile geride bırakmış olduğunda filan değil.

Derdi başka.

Sessizlik.

Birbirimize, özgürce düşünecek zaman tanıyoruz.

Uzunca bir süre, birbirimizi kendi halimize bırakıyoruz.

Sessizliği bozan Deniz oluyor. Usulca konuşuyor.

“Asıl fotoğraflar çekilemedi ki ağabey. Doğru sözler de henüz söylenmedi.”

Sırtımı tezgâha dayıyor, kırmızı ışığın yardımıyla ve karanlık odanın izin verdiği kadarıyla, delikanlımın gözlerini görmeye çalışıyorum.

Bu esnada, cebinden bir paket Samsun çıkartıyor Deniz. Bir tane dudaklarının arasına sıkıştırıyor, bir tane de bana uzatıyor.

“Filtreli mi içiyorsun artık?”

“Evet ağabey. Darağacına çıkmama iki gün kala başladım filtreliye. O günden bu yana hep filtreli içtim. İhanet sayılmaz değil mi?”

Sorusunu çok hafif tebessüm ederek sorduğundan, benim yüzümde de hafif bir gülümseme belirir gibi oluyor. İçim üşüyor ve derhal donduruyorum bu ifadeyi.

Aklıma, ondan geriye kalan Birinci marka sigara paketinin mahzun fotoğrafı geliyor.

Delikanlımın verdiği sigara, dudaklarımda titremeye başlıyor.

Deniz, filtreli sigara içiyor olmasına dair sorusuna cevap bekliyor hâlâ.

Güçbelâ “Hayır. İhanet sayılmaz,” diyorum.